

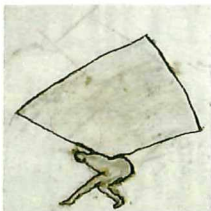
Nabestaanden hebben levenslang

Door Bob de Raadt, medisch maatschappelijk werker en contextueel hulpverlener, Erasmus MC Sophia, Rotterdam

In een themanummer over suïcide mag dit boek van Joost Zwagerman niet ontbreken. *Door eigen hand* sleept je direct het onderwerp in. De auteur, die zelf tien jaar na het verschijnen van dit boek 'door eigen hand' stierf, citeert schrijvers uit de wereldliteratuur die ervaring hebben met zelfmoord en die spreken over 'de onverjaagbare geur' ervan, 'de infectueuze werking van zelfmoord, als erfelijke belasting', een 'radicale vorm van automutilatie' en die zelfmoord 'een allesoverheersende gebeurtenis' noemen. Soms wordt gesproken over 'zelfmoord', andere keren over 'zelfdoding' of 'zelfexecutie'. In verband ermee bezigt de auteur woorden als 'zelfbeul', 'egomanie' en 'zelfobsessie'.

Zwagerman laat achtereenvolgens Wouter van Oorschoot, Heleen van Royen, Jeroen Brouwers, Arthur Japin en Renate Dorrestein reflecteren op de zelfdoding van een familielid.

Joost Zwagerman

Door eigen hand

Zelfmoord en de nabestaanden

De zelfdoding van een nabij persoon meemaken, blijkt ook uit deze verhalen, heeft grote en levenslange gevolgen voor de nabestaanden en veroorzaakt 'een blijvende verwonding', zoals Heleen van Royen zegt. Zij zijn voor de rest van hun leven op één of andere manier met deze zelfmoord bezig: met sprakeloosheid, onmacht en ontzetting, woede, zelfverwijten, schaamte, obsessies, schuldgevoelens, onbegrip en/of heel veel onbeantwoorde vragen. *Door eigen hand* is een literair non-fictieboek over de impact van suïcide en geeft een indringende inkijk in de manier waarop een aantal schrijvers de confrontatie ermee beleefden. Het is ook een pleidooi voor 'de waarde van het leven' en voor goede (na)zorg voor de nabestaanden. Een prachtig geschreven en buitengewoon boek.

Zwagerman, J. (2005)

Door eigen hand. Zelfmoord en nabestaanden
Amsterdam: De Arbeiderspers
(€16,99, pp. 150).

Standaardwerk

Door Werner van de Vrede, ambulant behandelaar
BuurtzorgT, Amsterdam Centrum

De tweede, geheel herziene editie, van *Handboek Suïcidaal Gedrag* heeft meer dan twee keer zoveel hoofdstukken als de eerste druk ervan. Het resultaat is een boek dat, het klinkt wrang bij dit thema, de rijkdom van het onderwerp laat zien. Het boek bestaat uit vier delen met samen 35 hoofdstukken. In het eerste deel gaan deelnemende auteurs in op de geschiedenis van suïcide en op psychologische, neurobiologische en maatschappelijke verklaringsmodellen ervoor. In het tweede deel wordt de rol van de hulpverlening besproken. Het derde deel is gericht op preventie en in het vierde en laatste deel belichten diverse auteurs bijzondere aandachtsgebieden, zoals de relatie tussen psychopathologie en suïcide